

KLAS D.D. SARAJEVO

Finansijski izvještaji za godinu
koja je završila 31. decembra 2019.
i Izvještaj nezavisnog revizora

KLAS D.D. SARAJEVO

Finansijski izvještaji za godinu
koja je završila 31. decembra 2019.
i Izvještaj nezavisnog revizora

Sadržaj

	<i>Stranica</i>
Odgovornost za finansijske izvještaje	1
Izvještaj nezavisnog revizora	2 – 4
Izvještaj o bilansu uspjeha	5
Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	6
Izvještaj o finansijskom položaju	7
Izvještaj o promjenama na kapitalu	8
Izvještaj o novčanim tokovima	9
Napomene uz finansijske izvještaje	10 – 44

Odgovornost za finansijske izvještaje

Uprava je dužna da sastavlja i podnosi računovodstvene izvještaje za svaki finansijski period u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, a koji pružaju istinit i fer pregled stanja i rezultate poslovanja Klas d.d. Sarajevo (u daljnjem tekstu "Društvo") za navedeni period.

Nakon provedbe odgovarajućeg istraživanja, Uprava opravdano očekuje da će Društvo u dogledno vrijeme raspolagati odgovarajućim resursima. Iz tog razloga Uprava i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju finansijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave pri izradi finansijskih izvještaja obuhvataju sljedeće:

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima, uz objavu i obrazloženje svih materijalno značajnih odstupanja u finansijskim izvještajima; i
- sastavljanje finansijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Društvo nastaviti poslovanje nije primjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom tačnošću prikazuju finansijski položaj Društva i rezultate poslovanja. Također, Uprava je dužna pobriniti se da finansijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine. Pored toga, Uprava je odgovorna za čuvanje imovine Društva, te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prevare i drugih nepravilnosti.

Za i u ime Društva,

Boris Brković, direktor

Klas d.d. Sarajevo

Paromlinska 43

71 000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

24. juni 2020. godine

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima Klas d.d. Sarajevo:

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Klas d.d. Sarajevo (u daljnjem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2019. godine, izvještaj o bilansu uspjeha, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja je tada završila, i napomena uz finansijske izvještaje, uključujući i sažeti prikaz značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, finansijski položaj Društva na dan 31. decembra 2019. godine, i njegovu finansijsku uspješnost te njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila, u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Društva u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine i ispunili smo naše etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja, koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Priznavanje prihoda od prodaje gotovih proizvoda i robe

Glavni operativni prihodi Društva se sastoje od prihoda od prodaje gotovih proizvoda i prihoda od prodaje robe. U skladu sa informacijama objavljenim u Napomeni 5., Društvo je u finansijskoj godini ostvarilo ukupne prihode od prodaje u iznosu od 66.885 hiljada KM (2018. godine: 69.195 hiljada KM). Društvo se bavi proizvodnjom i prodajom mlinskih i pekarskih proizvoda, tjestenine, slastičarskih i konditorskih proizvoda. Prihodi od prodaje važni su za ocjenjivanje uspješnosti poslovanja Društva. Zbog velike materijalne značajnosti, velike količine podataka koja se obrađuje, kao i postojanja rizika u vezi postojanja i tačnosti evidentiranih prihoda, našu pažnju smo usmjerili na ovo područje.

Deloitte se odnosi na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, skraćeno DTTL, i mrežu njegovih članova i s njima povezanih subjekata (zajednički „organizacija Deloitte“). DTTL („Deloitte Global“) i svaki njegov član i njegovi povezani subjekti su pravno odvojeni i samostalni subjekti, koji se ne mogu međusobno obavezivati na određene radnje u odnosu na treće strane. DTTL i svi njegovi povezani subjekti odgovorni su isključivo za vlastita, a ne međusobna, djela i propuste. Usluge klijentima ne pruža DTTL. Detaljan opis DTTL-a i njegovih članova možete pronaći na adresi www.deloitte.com/ba/o-nama.

U Bosni i Hercegovini usluge pružaju Deloitte d.o.o. i Deloitte Advisory Services d.o.o., pod zajedničkim nazivom „Deloitte Bosna i Hercegovina“, subjekti povezani pod krovom društvom Deloitte Central Europe Holdings Limited. Deloitte Bosna i Hercegovina je među vodećim pružaocima profesionalnih usluga u zemlji, koje obuhvataju usluge revizije i savjetovanja, poslovnog savjetovanja, finansijskog savjetovanja, savjetovanja u području upravljanja rizicima te porezne i povezane usluge koje pruža više od 60 domaćih i specijaliziranih inostranih stručnjaka.

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Priznavanje prihoda od prodaje gotovih proizvoda i robe (nastavak)

Pogledati Napomenu 3. Pregled temeljnih računovodstvenih politika – priznavanje prihoda i Napomenu 5. Prihodi od prodaje.

Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tokom naše revizije

Naš revizijski pristup je obuhvatio testiranje kontrola kao i primjenu različitih dokaznih postupaka u cilju dobijanja dokaza, a ovisno o distributivnom kanalu prodaje - maloprodaja ili veleprodaja. Ocijenili smo dizajn i implementaciju te testirali operativnu efikasnost onih kontrola koje smo identificirali kao relevantne za naše dokazne postupke u testiranju prihoda od prodaje.

Koristeći statističke metode odabira stavki za testiranje i prikupljanje revizijskih dokaza, naš pristup je obuhvatio i primjenu dokaznih postupaka u vidu testova detalja transakcija. Posebnu pažnju smo posvetili testiranju pojedinačnih transakcija koje se događaju neposredno prije ili poslije kraja godine.

Odgovornost Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i za one interne kontrole koje Uprava smatra neophodnim za pripremanje finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupno, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem revizorovom izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba izvijestiti u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

Angažovani partner u reviziji koja ima za posljedicu ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Sabina Softić.

Sead Bahtanović, direktor i ovlaštenu revizor

Sabina Softić, partner i ovlaštenu revizor

Deloitte d.o.o.

Zmaja od Bosne 12c

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

24. juni 2020. godine

Klas d.d. Sarajevo

Izveštaj o bilansu uspjeha za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

	Napomena	2019.	2018.
Prihodi od prodaje	5	65.233	67.879
Ostali prihodi	6	5.432	3.577
Ukupni operativni prihodi		70.665	71.456
Materijal i energija		(31.726)	(33.246)
Troškovi prodane robe		(11.506)	(12.698)
Troškovi zaposlenih	7	(13.987)	(13.331)
Amortizacija	14,15	(2.803)	(3.026)
Troškovi oglašavanja		(1.303)	(855)
Troškovi transporta		(1.144)	(883)
Ostali operativni troškovi	8	(4.292)	(4.120)
Ostali rashodi	9	(2.090)	(2.374)
Promjena na zalihama gotovih proizvoda i proizvodnje u toku		(55)	820
Ukupni operativni rashodi		(68.906)	(69.713)
Finansijski prihodi	10	114	130
Finansijski rashodi	11	(1.107)	(1.187)
Dobit prije oporezivanja		766	686
Porez na dobit	12	-	-
NETO DOBIT		766	686
Dobit po dionici (u KM)	13	0,15	0,13

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Klas d.d. Sarajevo

Izveštaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

	2019.	2018.
<i>Neto dobit</i>	766	686
<i>Ostala sveobuhvatna dobit:</i>	-	-
UKUPNA SVEOBUH VATNA DOBIT	766	686

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Klas d.d. Sarajevo

Izveštaj o finasijskom položaju na dan 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

	Napomena	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
IMOVINA			
Dugoročna imovina			
Nekretnine, postrojenja i oprema, i nematerijalna imovina	14	45.422	45.429
Ulaganja u investicijske nekretnine	16	16.177	16.129
Imovina sa pravom korištenja	15	81	-
Ulaganja u zavisna društva	17	2.085	2.097
Potraživanja za date dugoročne kredite	18	65	30
Unaprijed plaćeni troškovi		7	80
		63.837	63.765
Kratkoročna imovina			
Zalihe	19	7.908	8.057
Potraživanja od kupaca	20	9.581	11.591
Potraživanja za date kratkoročne kredite	18	3.075	5.552
Ostala potraživanja	21	889	834
Novac i novčani ekvivalenti	22	231	300
		21.684	26.334
		85.521	90.099
UKUPNA IMOVINA			
KAPITAL I OBAVEZE			
Kapital i rezerve			
Vlasnički kapital	23	50.934	50.934
Revalorizacione rezerve za nekretnine		7.367	7.367
Akumulirani gubici		(25.051)	(25.814)
		33.250	32.487
Dugoročne obaveze			
Obaveze po dugoročnim kreditima	24	21.079	26.333
Obaveze po finasijskom najmu	25	850	1.281
Obaveze po operativnom najmu	26	78	-
Rezervisanja	27	673	653
		22.680	28.267
Kratkoročne obaveze			
Obaveze prema dobavljačima	28	8.277	8.568
Obaveze po kratkoročnim kreditima	24	17.980	16.219
Obaveze po finasijskom najmu	25	431	409
Obaveze po operativnom najmu	26	18	-
Ostale obaveze	29	2.885	4.149
		29.591	29.345
		85.521	90.099
UKUPNO KAPITAL I OBAVEZE			

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finasijskih izvještaja.

Potpisao za i u ime Društva dana 24. juna 2020. godine

Boris Brković, Direktor

Klas d.d. Sarajevo

Izvjestaj o promjenama na kapitalu
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

	Vlasnički kapital	Revalorizacione rezerve za nekretnine	Akumulirani gubici	Ukupno
Stanje 31. decembra 2017.	50.934	7.367	(24.471)	33.830
Efekti prve primjene MSFI 9	-	-	(2.029)	(2.029)
Stanje 1. januara 2018.	50.934	7.367	(26.500)	31.801
Neto dobit	-	-	686	686
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	686	686
Stanje 31. decembra 2018.	50.934	7.367	(25.814)	32.487
Efekti prve primjene MSFI 16 (Napomena 2.1.)	-	-	(3)	(3)
Stanje 1. januara 2019.	50.934	7.367	(25.817)	32.484
Neto dobit	-	-	766	766
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	766	766
Stanje 31. decembra 2019.	50.934	7.367	(25.051)	33.250

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Klas d.d. Sarajevo

Izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

	Napomena	2019.	2018.
Poslovne aktivnosti			
Dobit prije oporezivanja		766	686
<i>Usklađenje za:</i>			
Amortizacija	14,15	2.803	3.026
Manjak, otpis i umanjenje vrijednosti zaliha	9	1.740	201
Viškovi zaliha, neto	6	(47)	-
Višak stalnih sredstava	6	(423)	-
Povećanje rezervisanja, neto	6, 8	109	24
Usklađivanje vrijednosti potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja	6	(644)	(505)
Usklađivanje vrijednosti potraživanja od pozajmica	6	(455)	-
Prihodi od otpisanih obaveza	6	-	(13)
Dobici po osnovu otuđenja materijalne i nematerijalne imovine	6	(324)	(139)
Rabati odobreni od strane dobavljača	6	(123)	(139)
Rabati odobreni kupcima	9	1.652	1.498
Povećanje fer vrijednosti investicijskih nekretnina	6	-	(1.158)
Rashodi od kamata priznat u bilansu uspjeha	11	1.107	1.187
Prihodi od kamata priznati u bilansu uspjeha	10	(114)	(130)
<i>Novčani tok iz poslovanja prije promjena u obrtnom kapitalu</i>		<u>6.047</u>	<u>4.538</u>
Povećanje zaliha		(1.544)	(1.180)
Povećanje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja		892	(1.379)
Smanjenje rezervisanja uslijed isplate (Smanjenje) / povećanje obaveza prema dobavljačima i ostalih obaveza		(89)	(92)
		<u>(1.302)</u>	<u>1.726</u>
		<u>3.999</u>	<u>3.613</u>
Plaćena kamata		(1.093)	(1.108)
Neto novac ostvaren u operativnim aktivnostima		<u>2.911</u>	<u>2.505</u>
Ulagačke aktivnosti			
Nabavka materijalne i nematerijalne imovine	14	(2.542)	(926)
Povećanje ulaganja u investicijske nekretnine	16	(48)	(1.709)
Priliv od prodaje materijalne i nematerijalne imovine		507	658
Povećanja / (smanjenje) datih kredita	17	2.917	(3.782)
Primljena kamata		106	128
Neto novac ostvaren / (korišten) u ulagačkim aktivnostima		<u>940</u>	<u>(5.631)</u>
Finansijske aktivnosti			
Otplata uzetih dugoročnih kredita	23	(5.268)	(6.018)
Prilivi / (otplata) uzetih kratkoročnih kredita	23	1.761	(428)
Otplata obaveza po najmu		(413)	(389)
Neto novac korišten u finansijskim aktivnostima		<u>(3.920)</u>	<u>(6.835)</u>
Neto smanjenje novca i novčanih ekvivalenata		<u>(69)</u>	<u>(9.961)</u>
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	21	<u>300</u>	<u>10.261</u>
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	21	<u>231</u>	<u>300</u>

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

1. OPĆI PODACI

Klas d.d. Sarajevo ("Društvo") je dioničko društvo osnovano u Federaciji Bosne i Hercegovine sa adresom Paromlinska 43, Sarajevo.

Osnovna djelatnost Društva je prerada žitarica, brašna, proizvodnja hljeba i drugih prehrambenih i konditorskih proizvoda, spoljna trgovina na veliko i malo.

Na dan 31. decembra 2019. godine, Društvo je zapošljavalo 826 radnika (2018.: 916 radnika).

Krajnji vlasnik Društva je AS d.o.o. Jelah - Tešanj. Konsolidovani finansijski izvještaji AS Grupacije mogu se naći na adresi: Industrijska zona "Ekonomija" bb, Jelah, Tešanj.

Upravna tijela Društva

Nadzorni odbor

Semir Sejdinović	Predsjednik
Sulejman Hrvic	Član
Haris Jahić	Član

Uprava

Boris Brković	Direktor
Rusmir Hrvic	Prokurist
Mirza Kasum	Izvršni direktor

Odbor za reviziju

Adnan Hrvic	Predsjednik
Halida Hanić	Član
Elvir Kruško	Član

2. USVAJANJE NOVIH I REVIDIRANIH STANDARDA

2.1 Početna primjena novih izmjena i dopuna postojećih standarda koji su na snazi u tekućem izvještajnom periodu

Slijedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja koje je izdao od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde bili su na snazi za tekući izvještajni period:

- MSFI 16: „Najmovi“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019.),
- Izmjene MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ – Karakteristike pretplate s negativnom naknadom (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019.),
- Izmjene MRS 19 „Primanja zaposlenih“ – Planiranje izmjene, smanjenja ili izmirenja (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019.),
- Izmjene MRS 28 „Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate“ – Dugoročni udjeli u pridruženim društvima i zajedničkim poduhvatima (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019.),
- Izmjene različitih standarda uslijed „Poboljšanja MSFI-ja (ciklus 2015.-2017.)“ koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019.),

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

2. USVAJANJE NOVIH I REVIDIRANIH STANDARDARDA (NASTAVAK)

2.1 Početna primjena novih izmjena i dopuna postojećih standarda koji su na snazi u tekućem izvještajnom periodu (nastavak)

- IFRIC 23: „Nesigurnosti u poreznom tretmanu“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019.).

Izuzev MSFI 16, usvajanje spomenutih novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije vodilo nikakvim materijalnim promjenama u finansijskim izvještajima Društva. Efekti prve primjene standarda MSFI 16 su na 1. januara 2019. godine su kako slijedi:

Kapital	(3)
Imovina s pravom korištenja (Napomena 15.)	97
Obaveze po najmu (Napomena 26.)	100

2.2 Novi standardi i izmjene i dopune postojećih standarda koji su objavljeni, a nisu još usvojeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, slijedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni, ali nisu još na snazi:

- MSFI 17: „Ugovori o osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.),
- Izmjene MSFI 3: „Poslovna spajanja“ – Definicija poslovanja (na snazi za poslovna spajanja za koja je datum akvizicije na dan ili nakon početka prvog godišnjeg izvještajnog koji počinje na ili nakon 1. januara 2020. i na akvizicije imovine koje se događaju na dan ili nakon početka tog perioda),
- Izmjene i dopune MSFI 9 „Finansijski instrumenti“, MRS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Objavljivanja“ – Reforma referentne kamatne stope (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2020.),
- Izmjene MSFI 10: „Konsolidovani finansijski izvještaji“ i MRS 28: „Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate“ – Prodaja ili kompenzacija imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog poduhvata i dalje izmjene i dopune (stupanje na snagu odgođeno na neodređeni period dok se ne zaključi istraživački projekt o metodi udjela),
- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ i MRS 8 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“ – Definicija značajnosti (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2020.),
- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Klasifikacija obaveza na kratkoročne i dugoročne (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.),
- Izmjene Referenci na konceptualni okvir u standardima MSFI (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019.),

Društvo je izabralo da ne usvoji ove nove standarde, izmjene postojećih standarda i nova tumačenja prije nego oni stupe na snagu. Društvo predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Društva u periodu inicijalne primjene.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

3. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Izvještaj o usklađenosti

Finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Zakonski okvir finansijskog izvještavanja uključuje Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 83/09) i računovodstvene standarde koji se primjenjuju u FBiH, a koji su objavljeni od strane Saveza računovođa, revizora i finansijskih radnika u FBiH (na osnovu ovlaštenja Komisije za računovodstvo i reviziju BiH, broj 82/10) i koji su primjenjivi za finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

Vremenska neograničenost poslovanja

Finansijski izvještaji su sačinjeni pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja što podrazumijeva da će Društvo biti sposobno realizovati potraživanja i podmiriti obaveze u normalnom toku poslovanja.

Osnova prezentiranja

Ovi finansijski izvještaji pripremljeni su po načelu historijskog troška. Finansijski izvještaji prezentirani su u konvertibilnim markama (KM), obzirom da je to valuta u kojoj je iskazana većina poslovnih događaja Društva. Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1,95583 KM).

Sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine zahtijeva od Uprave korištenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu računovodstvenih politika, te objavljene iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Stvarni rezultati mogu biti različiti od tih procjena.

Društvo nije konsolidovalo zavisna i pridružena društva prikazana u Napomeni 17. (Mlin i pekara d.d. Ljubače, Sprind d.d. Sarajevo, Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik), zato što su udovoljeni uslovi za izuzeće propisani MRS-om 27.10.:

- krajnji vlasnik Društva (AS d.o.o. Jelah-Tešanj) sastavlja konsolidovane finansijske izvještaje za javnu upotrebu u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Procjene i povezane pretpostavke redovno se pregledaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem su procjene promijenjene, te eventualno budućim periodima, ako utiču i na njih. Informacije o područjima sa značajnom neizvjesnošću u procjenama i kritičnim prosuđivanjima u primjeni računovodstvenih politika, koje imaju najznačajniji uticaj na iznose objavljene u ovim nekonsolidovanim finansijskim izvještajima, objavljene su u Napomeni 4.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

3. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Priznavanje prihoda

Prihodi od prodaje usluga se priznaje po izvršenju, a u skladu sa MSFI 15.

Subjekt treba obračunati ugovor s kupcem koji je u djelokrugu ovog Standarda samo onda kada su ispunjeni svi kriteriji navedeni u nastavku:

- (a) strane u ugovoru su odobrile ugovor (pismeno, usmeno, ili u skladu sa drugom uobičajenom poslovnom praksom) i obvezale su se da će izvršiti svoje odnosne obaveze
- (b) subjekt može identificirati prava svake strane u pogledu robe ili usluga koje se prenose;
- (c) subjekt može identificirati uslove plaćanja za robu ili usluge koje se prenose;
- (d) ugovor je komercijalnog sadržaja (odnosno, očekuje se da će, kao rezultat ugovora, doći do promjene rizika, vremenskog okvira ili iznosa budućih novčanih tokova subjekta); i
- (e) subjekt će vjerovatno naplatiti naknadu na koju će imati pravo u zamjenu za robe ili usluge koje će se prenijeti kupcu. Prilikom ocjenjivanja vjerovatnosti naplate određenog iznosa naknade, subjekt treba uzeti u obzir samo sposobnost i namjeru kupca da plati taj iznos naknade po dospijeću. Iznos naknade na koji će subjekt imati pravo može biti niži od cijene navedene u ugovoru ako je naknada promjenjiva zato što subjekt može kupcu ponuditi popust na cijenu.

Troškovi posuđivanja

Troškovi posuđivanja koji se mogu direktno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi kvalifikovanog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva značajno vrijeme kako bi bilo spremno za svoju namjeravanu upotrebu ili prodaju, uključuju se u trošak nabavke toga sredstva sve dok sredstvo većim dijelom ne bude spremno za namjeravanu upotrebu ili prodaju.

Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem namjenskih kreditnih sredstava do početka njihovog trošenja na kvalifikovano sredstvo oduzimaju se od troškova posuđivanja koji su prihvatljivi za kapitalizaciju.

Svi drugi troškovi posuđivanja terete bilans uspjeha u periodu u kojem su nastali.

Najmovi

Politike primjenjive od 1. januara 2019. godine

Društvo kao najmoprimac

Društvo procjenjuje da li je ugovor predstavlja najam ili sadrži najam, na početku ugovora. Društvo priznaje imovinu s pravom korištenja i odgovarajuću obavezu po najmu u odnosu na sve aranžmane u kojima je najmoprimac, osim kratkoročnih najмова (definisanih kao najmovi s rokom najma od 12 mjeseci ili manje) te najмова imovine male vrijednosti (poput tableta i osobnih računara, sitnog uredskog namještaja i telefona). Za ove najmove, Društvo priznaje plaćanja najma kao operativni trošak linearno tokom trajanja najma, osim ako druga sistemska osnova nije reprezentativnija vremenskom obrascu u kojem se troše ekonomske koristi od imovine pod najmom.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

3. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Najmovi (nastavak)

Politike primjenjive od 1. januara 2019. godine (nastavak)

Obaveza po najmu se prvobitno mjeri sadašnjom vrijednošću plaćanja najma koje se ne isplaćuje na datum početka, diskontuje se primjenom stope implicitne u najmu. Ako se ta stopa ne može lako utvrditi, najmoprimac koristi svoju inkrementalnu stopu.

Plaćanja najma uključena u mjerenje obaveze po najmu uključuju:

- Fiksna plaćanja najma (uključujući suštinski fiksna plaćanja), umanjena za sve poticaje za najam;
- Varijabilna plaćanja najma koje ovise o indeksu ili stopi, inicijalno mjerene indeksom ili stopom na dan početka;
- Iznos za koji se očekuje da će ga najmoprimac platiti prema garancijama zaostale vrijednosti;
- Cijena izvršenja opcija kupovine, ako je najmoprimac razumno siguran da će iskoristiti opcije; i
- Plaćanje penala za raskid najma, ako trajanje najma odražava korištenje mogućnosti za raskid najma.

Obaveza po najmu naknadno se mjeri povećanjem knjigovodstvene vrijednosti koja odražava kamate na obaveze po najmu (primjenom metode efektivne kamate) i smanjenjem knjigovodstvene vrijednosti koja odražava izvršena plaćanja najma.

Društvo preispituje obavezu po najmu (i vrši odgovarajuće usklađivanje odgovarajuće imovine s pravom korištenja) kad god:

- Trajanje najma se promijenilo ili je došlo do značajnog događaja ili promjena okolnosti koje rezultiraju promjenom procjene ostvarivanja opcije kupovine, u tom slučaju obaveza po najmu se ponovo mjeri diskontovanjem revidiranih plaćanja najma korištenjem revidirane diskontne stope.
- Plaćanja najma mijenjaju se zbog promjena indeksa ili stope ili promjene očekivane isplate ispod garantovane preostale vrijednosti, u kojim slučajevima obaveza po najmu se ponovo mjeri diskontovanjem revidiranih plaćanja najma koristeći nepromijenjenu diskontnu stopu (osim ako se promjene najma ne nastaju zbog promjene promjenjive kamatne stope, u kojem se slučaju koristi revidirana diskontna stopa).
- Ugovor o najmu se modifikuje, a izmjena najma ne obračunava se kao zasebni najam, u kojem se slučaju obaveza po najmu ponovno mjeri na osnovu trajanja najma modifikovanog najma, diskontovanjem revidiranih plaćanja najma, korištenjem revidirane diskontne stope na snazi na datum izmjene.

Društvo nije izvršilo nikakve takve prilagodbe tokom prikazanih perioda.

Imovina s pravom korištenja uključuje početno mjerenje odgovarajuće obaveze po najmu, plaćanja najma izvršenih na dan ili prije početka, umanjeno za sve primljene poticaje za najam i sve početne direktne troškove. Naknadno se mjere po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

3. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Najmovi (nastavak)

Politike primjenjive od 1. januara 2019. godine (nastavak)

Društvo kao najmoprimac (nastavak)

Kad god Društvo ima obavezu troškova za demontiranje i uklanjanje imovine pod najmom, vraćanje mjesta na kojem se nalazi ili vraćanje predmetne imovine u stanje koje zahtijevaju uslovi i odredbe najma, rezervisanje se priznaje i mjeri prema MRS 37. U mjeri u kojoj se troškovi odnose na imovinu s pravom korištenja, troškovi su uključeni u odgovarajuću imovinu s pravom korištenja, osim ako su ti troškovi nastali za proizvodnju zaliha.

Imovina s pravom korištenja amortizuje se kroz kraće trajanje najma i vijek trajanja imovine. Ako najam prenosi vlasništvo nad osnovnom imovinom ili trošak imovine s pravom korištenja odražava da Društvo očekuje da će iskoristiti mogućnost kupovine, povezana imovina s pravom korištenja amortizuje se tokom korisnog vijeka osnovne imovine. Amortizacija počinje na dan početka najma.

Društvo primjenjuje MRS 36 kako bi utvrdilo je li imovina s pravom korištenja umanjena i vodi bilo koji utvrđeni gubitak od umanjenja vrijednosti kako je opisano u politici „Materijalna i nematerijalna imovina“.

Promjenjive najamnine koje ne ovise o indeksu ili stopi nisu uključene u mjerenje obaveze po najmu i imovine s pravom korištenja. Povezana plaćanja priznaju se kao trošak u periodu u kojem se dogodi događaj ili uslov koji pokreće te isplate i uključuju se u „Trošak najamnine“ u izvještaju o bilansu uspjeha.

Kao praktičnu olakšicu, MSFI 16 dopušta najmoprimcu da ne razdvaja komponente koje ne predstavljaju najam, već umjesto toga uzima u obzir bilo koji ugovor o najmu i povezane komponente koje ne predstavljaju najam kao jedan aranžman. Društvo nije koristilo ovu praktičnu olakšicu. Za ugovore koji sadrže komponentu najma i jednu ili više dodatnih komponenti najma ili komponenti koje ne predstavljaju najam, Društvo alocira naknadu u ugovoru svakoj komponenti najma na osnovu relativne samostalne cijene komponente najma i ukupne samostalne cijene komponenti bez koje ne predstavljaju najam.

Politike primjenjive prije 1. januara 2019. godine

Najmovi se svrstavaju kao finansijski uvijek kada uslovi najma prenose rizike i koristi od vlasništva na najmoprimca. Svi ostali najmovi svrstavaju se kao operativni najmovi.

Društvo kao najmoprimac

Imovina koja je predmetom finansijskog najma priznaje se kao imovina Društva po fer vrijednosti na datum sticanja ili po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja najma ako je niža. Odnosna obaveza prema najmodavcu iskazuje se u izvještaju o finansijskom položaju kao obaveza za finansijski najam. Plaćanja temeljem najma se raspoređuju između finansijskih troškova i umanjenja obaveze za najam kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obaveze. Finansijski troškovi direktno terete izvještaj o bilansu uspjeha u periodu u kojem su nastali.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

3. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Najmovi (nastavak)

Politike primjenjive prije 1. januara 2019. godine (nastavak)

Društvo kao najmoprimac (nastavak)

Naknade za najam koje se plaćaju u okviru operativnih najмова terete prihod ravnomjerno tokom trajanja najma.

Strane valute

Poslovni događaji koji nisu u konvertibilnim markama početno se knjiže preračunavanjem po važećem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazani u stranim valutama ponovno se preračunavaju na datum izvještajnog perioda primjenom kursa važećeg na taj datum. Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po historijskom trošku se ne preračunavaju ponovno na datum izvještajnog perioda. Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u neto rezultat perioda.

Naknade zaposlenim

U ime svojih zaposlenika, Društvo plaća porez na dohodak, kao i doprinose za penziono, invalidsko, zdravstveno i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plate, koji se obračunavaju po zakonskim stopama tokom godine na bruto platu. Društvo plaća navedeni porez i doprinose u korist institucija Federacije Bosne i Hercegovine, na federalnom i kantonalnom nivou.

Nadalje, topli obrok, prevoz i regres su plaćeni u skladu sa domaćim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u izvještaju o bilansu uspjeha u periodu u kojem su nastali troškovi plata.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju

U skladu sa lokalnim zakonima, Društvo isplaćuje otpremninu za odlazak u penziju u iznosu od minimalno 3 prosječne mjesečne plata zaposlenika ili 3 prosječne plate Federacije Bosne i Hercegovine koje su isplaćene u zadnjih šest mjeseci, u zavisnosti šta je za zaposlenika povoljnije.

Najmovi

Politike primjenjive od 1. januara 2019. godine

Društvo kao najmoprimac

Društvo procjenjuje da li je ugovor predstavlja najam ili sadrži najam, na početku ugovora. Društvo priznaje imovinu s pravom korištenja i odgovarajuću obavezu po najmu u odnosu na sve aranžmane u kojima je najmoprimac, osim kratkoročnih najмова (definisanih kao najmovi s rokom najma od 12 mjeseci ili manje) te najмова imovine male vrijednosti (poput tableta i osobnih računara, sitnog uredskog namještaja i telefona). Za ove najmove, Društvo priznaje plaćanja najma kao operativni trošak linearno tokom trajanja najma, osim ako druga sistemska osnova

Obaveza po najmu se prvobitno mjeri sadašnjom vrijednošću plaćanja najma koje se ne isplaćuje na datum početka, diskontuje se primjenom stope implicitne u najmu. Ako se ta stopa ne može lako utvrditi, najmoprimac koristi svoju inkrementalnu stopu.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

3. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Najmovi (nastavak)

Politike primjenjive od 1. januara 2019. godine (nastavak)

Društvo kao najmoprimac (nastavak)

Plaćanja najma uključena u mjerenje obaveze po najmu uključuju:

- Fiksna plaćanja najma (uključujući suštinski fiksna plaćanja), umanjena za sve poticaje za najam;
- Varijabilna plaćanja najma koje ovise o indeksu ili stopi, inicijalno mjerene indeksom ili stopom na dan početka;
- Iznos za koji se očekuje da će ga najmoprimac platiti prema garancijama zaostale vrijednosti;
- Cijena izvršenja opcija kupovine, ako je najmoprimac razumno siguran da će iskoristiti opcije; i
- Plaćanje penala za raskid najma, ako trajanje najma odražava korištenje mogućnosti za raskid najma.

Obaveza po najmu naknadno se mjeri povećanjem knjigovodstvene vrijednosti koja odražava kamate na obaveze po najmu (primjenom metode efektivne kamate) i smanjenjem knjigovodstvene vrijednosti koja odražava izvršena plaćanja najma.

Društvo preispituje obavezu po najmu (i vrši odgovarajuće usklađivanje odgovarajuće imovine s pravom korištenja) kad god:

- Trajanje najma se promijenilo ili je došlo do značajnog događaja ili promjena okolnosti koje rezultiraju promjenom procjene ostvarivanja opcije kupovine, u tom slučaju obaveza po najmu se ponovo mjeri diskontovanjem revidiranih plaćanja najma korištenjem revidirane diskontne stope.
- Plaćanja najma mijenjaju se zbog promjena indeksa ili stope ili promjene očekivane isplate ispod garantovane preostale vrijednosti, u kojim slučajevima obaveza po najmu se ponovo mjeri diskontovanjem revidiranih plaćanja najma koristeći nepromijenjenu diskontnu stopu (osim ako se promjene najma ne nastaju zbog promjene promjenjive kamatne stope, u kojem se slučaju koristi revidirana diskontna stopa).
- Ugovor o najmu se modifikuje, a izmjena najma ne obračunava se kao zasebni najam, u kojem se slučaju obaveza po najmu ponovno mjeri na osnovu trajanja najma modifikovanog najma, diskontovanjem revidiranih plaćanja najma, korištenjem revidirane diskontne stope na snazi na datum izmjene.

Društvo nije izvršilo nikakve takve prilagodbe tokom prikazanih perioda.

Imovina s pravom korištenja uključuje početno mjerenje odgovarajuće obaveze po najmu, plaćanja najma izvršenih na dan ili prije početka, umanjeno za sve primljene poticaje za najam i sve početne direktne troškove. Naknadno se mjere po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti.

Kad god Društvo ima obavezu troškova za demontiranje i uklanjanje imovine pod najmom, vraćanje mjesta na kojem se nalazi ili vraćanje predmetne imovine u stanje koje zahtijevaju uslovi i odredbe najma, rezervisanje se priznaje i mjeri prema MRS 37. U mjeri u kojoj se troškovi odnose na imovinu s pravom korištenja, troškovi su uključeni u odgovarajuću imovinu s pravom korištenja, osim ako su ti troškovi nastali za proizvodnju zaliha.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

3. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Najmovi (nastavak)

Politike primjenjive od 1. januara 2019. godine (nastavak)

Društvo kao najmoprimac (nastavak)

Imovina s pravom korištenja amortizuje se kroz kraće trajanje najma i vijek trajanja imovine. Ako najam prenosi vlasništvo nad osnovnom imovinom ili trošak imovine s pravom korištenja odražava da Društvo očekuje da će iskoristiti mogućnost kupovine, povezana imovina s pravom korištenja amortizuje se tokom korisnog vijeka osnovne imovine. Amortizacija počinje na dan početka najma.

Društvo primjenjuje MRS 36 kako bi utvrdilo je li imovina s pravom korištenja umanjena i vodi bilo koji utvrđeni gubitak od umanjenja vrijednosti kako je opisano u politici „Nekretnine, postrojenja i oprema“.

Promjenjive najamnine koje ne ovise o indeksu ili stopi nisu uključene u mjerenje obaveze po najmu i imovine s pravom korištenja. Povezana plaćanja priznaju se kao trošak u periodu u kojem se dogodi događaj ili uslov koji pokreće te isplate i uključuju se u „Trošak najamnine“ u izvještaju o bilansu uspjeha.

Kao praktičnu olakšicu, MSFI 16 dopušta najmoprimcu da ne razdvaja komponente koje ne predstavljaju najam, već umjesto toga uzima u obzir bilo koji ugovor o najmu i povezane komponente koje ne predstavljaju najam kao jedan aranžman. Društvo nije koristilo ovu praktičnu olakšicu. Za ugovore koji sadrže komponentu najma i jednu ili više dodatnih komponenti najma ili komponenti koje ne predstavljaju najam, Društvo alocira naknadu u ugovoru svakoj komponenti najma na osnovu relativne samostalne cijene komponente najma i ukupne samostalne cijene komponenti bez koje ne predstavljaju najam.

Politike primjenjive prije 1. januara 2019. godine

Najmovi se svrstavaju kao finansijski uvijek kada uslovi najma prenose rizike i koristi od vlasništva na najmoprimca. Svi ostali najmovi svrstavaju se kao operativni najmovi.

Društvo kao najmoprimac

Imovina koja je predmetom finansijskog najma priznaje se kao imovina Društva po fer vrijednosti na datum sticanja ili po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja najma ako je niža. Odnosna obaveza prema najmodavcu iskazuje se u izvještaju o finansijskom položaju kao obaveza za finansijski najam. Plaćanja temeljem najma se raspoređuju između finansijskih troškova i umanjenja obaveze za najam kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obaveze. Finansijski troškovi direktno terete izvještaj o bilansu uspjeha u periodu u kojem su nastali.

Naknade za najam koje se plaćaju u okviru operativnih najmova terete prihod ravnomjerno tokom trajanja najma.

Oporezivanje

Poreski rashod s temelja poreza na dobit jest zbirni iznos tekuće poreske obaveze i odgođenih poreza.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

3. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Tekući porez na dobit

Tekuća poreska obaveza temelji se na oporezivoj dobiti za godinu. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti perioda iskazanoj u izvještaju o bilansu uspjeha jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća poreska obaveza Društva izračunava se primjenom poreskih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na datum izvještajnog perioda.

Odgođeni porez na dobit

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obaveza ili povrat na osnovu razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u finansijskim izvještajima i pripadajuće poreske osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, a obračunava se metodom bilansne obaveze. Odgođene poreske obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena poreska imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti odbitne privremene razlike koje se odbijaju.

Knjigovodstveni iznos odgođene poreske imovine provjerava se na svaki datum izvještajnog perioda i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela poreske imovine. Odgođeni porez obračunava se po poreskim stopama za koje se očekuje da će biti u primjeni u periodu u kojem će doći do podmirenja obaveze ili realizacije sredstva. Odgođeni porez knjiži se na teret ili u korist bilansa uspjeha, osim ako se ne odnosi na stavke koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, u kom slučaju se odgođeni porez također iskazuje u okviru kapitala.

Odgođena poreska imovina i obaveze se prebijaju ako se odnose na poreze na dobit koje je nametnula ista poreska vlast i ako Društvo namjerava podmiriti svoju tekuću poresku imovinu i obaveze na neto osnovi.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema početno se iskazuje po trošku nabavke umanjenom za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno povezane s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu.

Troškovi tekućeg održavanja i popravaka, zamjene te investicionog održavanja priznaju se kao rashod kad su nastali. Imovina u izgradnji, koje se grade u svrhu pružanja usluga ili administrativne svrhe, iskazane su po trošku nabavke umanjenom za eventualne gubitke od umanjenja.

Trošak nabavke uključuje i profesionalne naknade, te, za kvalificirana sredstva, troškove pozajmljivanja kapitalizirane u skladu sa računovodstvenom politikom Društva. Takva imovina se reklasifikuje na odgovarajuće kategorije nekretnina, postrojenja i opreme nakon što je dovršena i spremna za namjeravanu upotrebu.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

3. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu. Amortizacija se obračunava na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva, koji je kako slijedi:

Građevinski objekti	1,3%-4%
Oprema	5%-20%
Računarska oprema	10%-14,3%
Motorna vozila i mehanizacija	10%-20%

Dobici ili gubici od otpisa ili otuđenja materijalne imovine se priznaju u izvještaju o bilansu uspjeha u periodu u kojem su nastali.

Umanjenje vrijednosti

Na svaki datum izvještajnog perioda Društvo preispituje knjigovodstvene iznose svoje materijalne imovine da bi utvrdila postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generira novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno o tome koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontiraju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generira novac) manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos toga sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako sredstvo nije zemljište ili zgrada koje se ne koristi kao investicijska nekretnina koja je iskazana po revalorizovanom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti nastalo revalorizacijom sredstva.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generira novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generira novac) uslijed umanjenja vrijednosti.

Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se vrednuje po trošku nabavke i amortizuje linearno tokom njenog korisnog vijeka trajanja.

3. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Ulaganja u investicijske nekretnine

Ulaganja u investicijske nekretnine obuhvataju nekretnine u posjedu radi zarade prihoda od najma ili zbog porasta vrijednosti kapitalne imovine, ili oboje, i početno se mjere po trošku nabavke, uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ulaganja u nekretnine mjere se po fer vrijednosti.

Revalorizacione rezerve za nekretnine u okviru kapitala se odnose na promjene fer vrijednosti nekretnina koje su reklasifikovane sa vlastitih na investicione nekretnine u toku 2015. godine.

Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvataju depozite po viđenju i oročene depozite sa dospelim do jedne godine.

Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku ili neto prodajnoj vrijednosti, zavisno o tome šta je niže. Trošak obuhvata direktne troškove nabavke (uključujući transport), troškove proizvodnje i poreza, a određuje se metodom „prvi ulaz, prvi izlaz“ (FIFO metoda) i metodom prosječnog troška, zavisno od vrste zalihe. Neto prodajna vrijednost predstavlja očekivanu prodajnu cijenu umanjenu za sve očekivane troškove proizvodnje, prodaje i distribucije.

Rezervisanja

Društvo priznaje rezervisanje ako ima sadašnju obavezu koja je nastala temeljem prošlih događaja, ako postoji vjerovatnoća da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv resursa. Uprava Društva određuje iznos rezervisanja na temelju najbolje moguće procjene troškova koji će nastati podmirenjem obaveze.

Iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procjena naknade koja je potrebna za podmirenje sadašnje obaveze na datum izvještajnog perioda, uzimajući u obzir rizike i neizvjesnosti obaveza. Gdje su rezervisanja mjerena pomoću novčanih tokova koji se procjenjuju za podmirenje sadašnjih obaveza, njihov knjigovodstveni iznos je sadašnja vrijednost tih novčanih tokova. Rezervisanja se ukidaju samo za one troškove za koje je rezervisanje izvorno priznato. Ako odliv ekonomskih koristi za podmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervisanje se ukida.

Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti početno se priznaju kada Društvo postane ugovorna strana u ugovoru vezanom za finansijski instrument. Finansijska imovina i obaveze se priznaju u skladu sa MSFI 9 „Finansijski instrumenti“.

Prilikom početnog priznavanja, finansijska imovina i finansijske obaveze mjere se po njihovoj fer vrijednosti uvećanoj za, u slučaju finansijske imovine i finansijskih obaveza po fer vrijednosti. Vlasnički instrumenti mjere se po fer vrijednosti primljene naknade kada ih je izdao subjekt, umanjeni za pripadajuće transakcijske troškove.

Finansijska imovina

Klasifikacija i mjerenje finansijske imovine prema MSFI 9 zamjenjuje model zasnovan na pravilima u MRS-u 39 pristupom koji zasniva klasifikaciju i mjerenje na poslovnom modelu subjekta i na novčane tokove povezane sa svakim finansijskim sredstvom.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

3. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina (nastavak)

Finansijski instrumenti mjere se u dvije kategorije: amortizirani trošak i fer vrijednost. Kretanja fer vrijednosti iskazuju se u bilansu uspjeha ili ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, pod uslovom da su ispunjeni određeni kriteriji koji su navedeni u nastavku.

Dužnički instrumenti

Ako je finansijska imovina dužnički instrument, prilikom utvrđivanja njene klasifikacije treba izvršiti sljedeće procjene:

- a) Poslovni model društva za upravljanje finansijskom imovinom
- b) Ugovorne karakteristike novčanih tokova finansijske imovine

Finansijsko sredstvo treba naknadno mjeriti po amortizovanom trošku ako su ispunjenja oba sljedeća uslova:

- a) Finansijska imovina se drži unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijske imovine radi naplate ugovornih novčanih tokova; i
- b) Ugovorni uslovi finansijske imovine uzrokuju, na određene datume, novčane tokove koji su isključivo plaćanje glavnice i kamata (u daljem tekstu „IPGK“) na nepodmireni iznos glavnice.

Finansijsko sredstvo treba naknadno mjeriti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako su ispunjena oba sljedeća uslova:

- a) Finansijska imovina se drži unutar poslovnog modela čiji je cilj postignut i držanjem finansijske imovine radi naplate ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine; i
- b) Ugovorni uslovi finansijske imovine povećavaju na određene datume novčane tokove koji su IPGK.

Ako finansijsko sredstvo ne prođe procjenu poslovnog modela i IPGK kriterije ili opciju fer vrijednosti, ona se mjeri po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Vlasnički instrumenti

Ulaganja u vlasničke instrumente mjere se po fer vrijednosti.

Vlasnički instrumenti koji se drže radi trgovanja moraju se mjeriti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, s prihodima od dividendi koji se priznaju u bilansu uspjeha.

Finansijski instrument se drži radi trgovanja ako:

- Je stečeno prvenstveno radi prodaju u bliskoj budućnosti, ili
- Pri početnom priznavanju je dio portfolija identificiranih finansijskih instrumenata kojima se upravlja na način da je imovina definisana za kratkoročno ostvarivanje dobiti, ili
- To je derivat.

3. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina (nastavak)

Za sve ostale vlasničke vrijednosne papire, neopozivi izbori stupaju na snagu pri početnom priznavanju kako bi se prikazale promjene u fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, a ne bilansu uspjeha. Dividende se priznaju u bilansu uspjeha, osim ako je jasno da predstavljaju povrat dijela troška ulaganja, u kojem slučaju se priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Nema ponovnog korištenja iznosa iz ostale sveobuhvatne dobiti u bilans uspjeha niti postoje bilo kakvi zahtjevi za umanjenjem vrijednosti.

Umanjenje vrijednosti

Prema modelu „očekivanog gubitka“ u MSFI-ju 9, kreditni događaj (ili „okidač“ umanjenja vrijednosti) više se ne mora dogoditi prije priznavanja kreditnih gubitaka. Društvo će uvijek priznavati (najmanje) 12-mjesečne očekivane kreditne gubitke u bilansu uspjeha. Očekivani gubici za vijek trajanja priznaju se na imovini za koju postoji značajan porast kreditnog rizika nakon početnog priznavanja.

Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca izračunava prema „pojednostavljenom pristupu“, na osnovu očekivanog kreditnog gubitka (ECL) za vijek trajanja. Model očekivanih kreditnih gubitaka je zasnovan na kretanjima historijskih gubitaka i makroekonomskih prilagođavanja u cilju postizanja stopa očekivanih kreditnih gubitaka.

Finansijske obaveze

Određene obaveze se moraju mjeriti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. To uključuje sve derivate i vlastite obaveze društva koje klasificira kao „držanje radi trgovanja“. Finansijske obaveze koje se moraju vrednovati po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i dalje imaju sva kretanja u bilansu uspjeha. Sve ostale finansijske obaveze, kao što su posudbe, naknadno se mjere po amortizovanom trošku, korigiranom za kretanje fer vrijednosti na zaštićenim rizicima ako se primjenjuje računovodstvo zaštite fer vrijednosti.

Ako se finansijska obaveza ne mora mjeriti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, ali je društvo posebno označilo kao mjerenu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, nastale promjene u vlastitom kreditnom riziku nisu evidentirane u izvještaj o bilansu uspjeha ali se iskazuju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Sve ostale promjene evidentiraju se kroz izvještaj o bilansu uspjeha.

Metoda efektivne kamatne stope

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška finansijske imovine ili finansijske obaveze i raspodjele kamata tokom relevantnog perioda.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

3. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina (nastavak)

Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontiraju procijenjeni budući novčani tokovi tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine ili finansijske obaveze. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, društvo procjenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete finansijskog instrumenta, ali ne uzima u obzir buduće gubitke. U rijetkim slučajevima kada nije moguće pouzdano procijeniti novčane tokove ili očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta, društvo umjesto toga koristi ugovorne novčane tokove tokom cijelog ugovornog trajanja finansijskog instrumenta.

Prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obaveza

Društvo će prestati priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu; ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Društvo prestaje priznavati finansijsku obavezu onda, i samo onda, kada su obaveze Društva prestale, otkazane ili ističu.

Kapital i rezerve

Dionički kapital

Dionički kapital obuhvata uplaćene redovne dionice i izražava se u KM po nominalnoj vrijednosti.

Kada se dionički kapital, priznat kao vlasnički, ponovo otkupi iznos uplate, uključujući direktno povezane troškove, se priznaje kao promjena na kapitalu. Ponovo otkupljene dionice se klasifikuju kao vlastite dionice i predstavljaju umanjenje vlasničkog kapitala.

Revalorizacijske rezerve za nekretnine

Revalorizacijske rezerve za nekretnine obuhvataju efekte promjene fer vrijednosti investicijskih nekretnina pri njihovom prenosu sa nekretnina koje se koriste u operativne svrhe.

Zarada po dionici

Društva objavljuje osnovnu zaradu po dionici. Osnovna zarada po dionici računa se dijeljenjem dobiti ili gubitka tekućeg perioda namijenjenih redovnim dioničarima Društva ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u opticaju tokom perioda.

Tokom 2018. i 2019. godine nije bilo efekata razrjeđivanja.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI

Kod primjene računovodstvenih politika, opisanih u Napomeni 3., Uprava Društva donosi odluke, te daje procjene i pretpostavke koje utiču na iznose imovine i obaveza, koji se ne mogu izvesti iz ostalih izvora. Procjene i pretpostavke zasnivaju se na prijašnjem iskustvu i ostalim relevantnim faktorima. Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period, ili u periodu izmjene i budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Ključni izvori procjene neizvjesnosti

Sljedeće su ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjene neizvjesnosti na datum izvještajnog perioda, koji imaju značajan rizik uzrokovanja materijalnog usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini.

Vijek trajanja materijalne i nematerijalne imovine

Kao što je opisano u Napomeni 3., Društvo pregleda procijenjeni vijek trajanja materijalne i nematerijalne imovine na kraju svakog godišnjeg izvještajnog perioda.

Vrijednost zaliha

Uprava koriguje knjigovodstvenu vrijednost zaliha u slučaju da je neto prodajna vrijednost procijenjena kao manja od troška nabavke. Za zalihe koje duže stoje na skladištu (preko tri godine) koje će u budućem periodu biti utrošene u procesu proizvodnje ili u postupku pružanja usluga, a za koje nije moguće utvrditi neto prodajnu vrijednost, djelimično vrijednosno otpisivanje.

Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja

Društvo koristi pojednostavljeni pristup za potraživanja od kupaca i ostala potraživanja. Prema pojednostavljenom pristupu („Simplified Approach“), Društvo nije dužno pratiti promjene u kreditnom riziku. Umanjenja su uvijek jednaka očekivanom kreditnom gubitku za cijeli životni vijek na svaki izvještajni datum, odmah po prepoznavanju. Uprava Društva priznaje umanjene vrijednosti za potraživanja na bazi procijenjenih očekivanih gubitaka koji rezultiraju iz nemogućnosti kupaca da izmire svoje obaveze. Pri vrednovanju adekvatnosti umanjena vrijednosti za potraživanja, Uprava Društva svoju procjenu bazira na starosnoj strukturi potraživanja i otpisima iz prethodnih perioda, uzimajući u obzir i projekcije makroekonomskih indikatora.

Rezervisanja sudske sporove

Iznosi priznati kao rezervisanja za sudske sporove odnose se na procjenu iznosa potrebnih za izmirenje obaveza kada je vjerovatnoća da će se izmirenje desiti veća nego vjerovatnoća da neće doći do izmirenja obaveza.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

5. PRIHODI OD PRODAJE

	2019.	2018.
Prihodi od prodaje gotovih proizvoda u zemlji	46.167	45.514
Prihod od prodaje robe	13.259	14.353
Prihodi od prodaje robe na ino tržištu	7.101	8.559
Prihodi od usluga	358	931
Manje: Rabati dati kupcima	(1.652)	(1.478)
	<u>65.233</u>	<u>67.879</u>

6. OSTALI PRIHODI

	2019.	2018.
Prihodi od zakupa	1.591	749
Prihodi od otkupa potraživanja	970	-
Prihodi od usklađivanja vrijednosti potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja, neto (napomene 20. i 21.)	644	505
Prihodi od usklađivanja vrijednosti potraživanja za date kredite, neto (Napomena 18.)	455	-
Viškovi stalnih sredstava	423	-
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	324	139
Prihod od naplate štete od osiguranja	232	73
Prihodi od naknadno odobrenih rabata	123	139
Viškovi zaliha	47	-
Prihodi od otpuštanja rezervisanja za sudske sporove (Napomena 27.)	2	19
Povećanje fer vrijednosti investicionih nekretnina	-	1.158
Prihodi od refundacija za bolovanje	-	320
Prihod od otpisa ostalih obaveza	-	13
Prihod od otpuštanja rezervisanja za otpremnine (Napomena 27.)	-	3
Ostali prihodi	621	459
	<u>5.432</u>	<u>3.577</u>

7. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2019.	2018.
Bruto plate	10.992	10.349
Ostale naknade zaposlenim	2.995	2.982
	<u>13.987</u>	<u>13.331</u>

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

8. OSTALI OPERATIVNI TROŠKOVI

	2019.	2018.
Usluge	1.235	1.232
Održavanje	652	531
Zakupnine	555	536
Rezervni dijelovi	510	516
Ostale takse i naknade	215	287
Otpis sitnog inventara, ambalaže i autoguma	202	166
Troškovi službenih putovanja	196	170
Telekomunikacijske usluge	161	133
Bankarske naknade	132	101
Premije osiguranja	110	128
Rezervisanja za sudske sporove (Napomena 27.)	58	19
Rezervisanja za naknade zaposlenim (Napomena 27.)	53	27
Privremeni ugovori	51	155
Reprezentacija	44	35
Naknade članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju	33	28
Ostali operativni troškovi	85	56
	<u>4.292</u>	<u>4.120</u>

9. OSTALI OPERATIVNI RASHODI

	2019.	2018.
Otpis zaliha	1.634	95
Kalo, rastur, kvar i lom	106	83
Rashodi od kazni i šteta	8	2
Knjižna odobrenja	-	1.498
Manjkovi zaliha	-	23
Ostali troškovi	342	673
	<u>2.090</u>	<u>2.374</u>

10. FINANSIJSKI PRIHODI

	2019.	2018.
Prihodi od kamata na pozajmice	114	130
	<u>114</u>	<u>130</u>

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

11. FINANSIJSKI RASHODI

	2019.	2018.
Redovne kamate na kredite i pozajmice	1.091	1.179
Zatezne kamate	7	-
Naknade za obradu bankarskih zahtjeva	6	-
Kursne razlike, neto	3	8
	<u>1.107</u>	<u>1.187</u>

12. POREZ NA DOBIT

	2019.	2018.
Dobit prije oporezivanja	766	686
Porezni trošak po zakonskoj stopi od 10%	77	69
Efeki porezno nepriznatih rashoda	28	45
Efeki porezno nepriznatih prihoda	(58)	(2)
Efeki transfernih cijena	339	-
Poreski gubici preneseni iz prethodnih godina koji su istekli u toku godine	748	1.000
Efeki poreskih gubitaka prenesenih iz prethodnih godina	(1.175)	(2.287)
Nepriznata odgođena poreska imovina	41	1.175

Odgođena porezna imovina nije priznata u ovim finansijskim izvještajima, budući da Društvo nije u mogućnosti pouzdano ocijeniti kada i u kojem iznosu će moći da koristi ovu imovinu.

Društvo ima 415 hiljada KM prenesenih poreznih gubitaka, koji, u slučaju neiskorištavanja, ističu kako slijedi:

- u 2020. godini – 415 hiljada KM.

Temeljem zastare, Društvu je po godišnjem obračunu za 2019. godinu istekla mogućnost korištenja poreskog gubitka u iznosu od 748 hiljada KM.

13. DOBIT PO DIONICI

	2019.	2018.
Dobit	766	686
Ponderisani prosjek dionica	<u>5.093</u>	<u>5.093</u>
Dobit po dionici (u KM)	0,15	0,13

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

14. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA, I NEMATERIJALNA IMOVINA	Postrojenja i oprema					Ukupno
	Zemljište	Zgrade	Investicije u toku	Ulaganja u tuđa sredstva	Nematerijalna imovina	
NABAVNA VRIJEDNOST						
Na dan 31. decembra 2017.	7.364	90.332	-	-	1.754	197.894
Povećanja	-	-	905	-	-	926
Prenos (sa)/ na	-	263	(802)	-	23	-
Otuđenja	(21)	(619)	-	-	-	(1.378)
Na dan 31. decembra 2018.	7.343	89.976	103	-	1.777	197.442
Povećanja	-	-	2.542	-	-	2.542
Višak	423	-	-	-	-	423
Prenos (sa)/ na	-	161	(2.572)	61	-	-
Otuđenja	-	(134)	-	-	-	(1.785)
Na dan 31. decembra 2019.	7.766	90.003	73	61	1.777	198.622
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI						
Na dan 31. decembra 2017.	-	55.911	-	-	1.569	149.846
Trošak amortizacije za godinu	-	1.239	-	-	79	3.026
Otuđenja	-	(211)	-	-	-	(859)
Na dan 31. decembra 2018.	-	56.939	-	-	1.648	152.013
Trošak amortizacije za godinu	-	1.319	-	6	55	2.787
Otuđenja	-	(196)	-	-	-	(1.600)
Na dan 31. decembra 2019.	-	58.062	-	6	1.703	153.200
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST						
Na dan 31. decembra 2019.	7.766	31.941	73	55	74	45.422
Na dan 31. decembra 2018.	7.343	33.037	103	-	129	45.429

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

14. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA, I NEMATERIJALNA IMOVINA (NASTAVAK)

Na dan 31. decembar 2019. godine, hipoteke na zgrade su registrovane u korist slijedećih kreditora:

	Procijenjena vrijednost	Neto knjigovodstvena vrijednost
UniCredit Bank d.d. Mostar	51.829	11.195
	51.829	11.195

15. IMOVINA SA PRAVOM KORIŠTENJA

	Nekretnine
<u>Nabavna vrijednost</u>	
Na dan 1. januar 2019.	133
Povećanje	-
Smanjenje	-
Na dan 31. decembra 2019.	133
<u>Akumulirana amortizacija</u>	
Na dan 1. januar 2019.	36
Amortizacija	16
Smanjenje	-
Na dan 31. decembra 2019.	52
<u>Sadašnja vrijednost</u>	
Na dan 31. decembra 2019.	81

Društvo iznajmljuje imovinu koja uključuje 2 poslovna prostora. Prosječni period zakupa je 8 godina.

16. ULAGANJA U INVESTICIJSKE NEKRETNINE

Ulaganja u investicijske nekretnine se odnose na nekretnine koje se drže u svrhu davanja u najam (Klas Centar u ulici Paromlinska 56, Sarajevo). Nekretnina služi kao kolateral za osiguranje kredita plasiranog od strane UniCredit Bank d.d. Mostar. Zaključno sa 31. decembrom 2019. godine izvršena je procjena vrijednosti nekretnine. Korištena je prihodovna metoda prilikom procjene, dok je metoda uporednih tržišnih transakcija je prihvaćena kao kontrolna metoda.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

17. ULAGANJA U ZAVISNA DRUŠTVA

	Udio u vlasništvu	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Mlin i pekara d.d. Ljubače	-	-	5.732
Sprind d.d. Sarajevo	49,00%	2.085	2.085
Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik	79,92%	489	489
Klas Zagreb d.o.o. Zagreb	100%	59	59
		2.633	8.365
<i>Manje: umanjenje vrijednosti ulaganja u zavisna društva</i>		<i>(548)</i>	<i>(6.268)</i>
		2.085	2.097

U toku 2019. godine je Društvo izvršilo prodaju 249.008 dionica Mlin i pekara d.d. Ljubače povezanom licu.

Pregled ulaganja u zavisna društva po neto vrijednosti na 31. decembar 2019. je prikazan u nastavku:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Sprind d.d. Sarajevo	2.085	2.085
Mlin i pekara d.d. Ljubače	-	12
	2.085	2.097

Finansijske informacije o ovim društvima na dan 31. decembar 2019. godine bile su kako slijedi:

	Ukupna imovina	Registrovani kapital	Ukupni kapital	Prihodi	Dobit za period
Sprind d.d. Sarajevo	22.050	2.837	5.752	8.990	12

Kretanje na umanjenju vrijednosti ulaganja u zavisna društva može se prikazati kako slijedi:

	2019.	2018.
Stanje na 1. januar	6.268	6.268
Prodaja ulaganja u Mlin i pekara d.d. Ljubače	(5.720)	-
Stanje na 31. decembar	548	6.268

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

18. POTRAŽIVANJA ZA DATE KREDITE

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Dugoročni krediti:		
GMK d.d. Kakanj (beskamatni kredit; potraživanje dospjelo)	176	176
Grapek d.d. Kakanj (beskamatni kredit; potraživanje dospjelo)	125	125
AS Logistics d.o.o. Sarajevo (beskamatni kredit; dospijeće 31. decembra 2026. godine)	118	319
Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik (beskamatni kredit; dospijeće 31. decembra 2026. godine)	93	93
Klas d.o.o. Zagreb (beskamatni kredit; dospijeće 31. decembra 2026. godine)	-	119
Dugoročni finansijski krediti dati zaposlenima (sa rokom dospijeća od 5 do 15 godina)	2	3
	<u>514</u>	<u>835</u>
Manje: Umanjenje vrijednosti potraživanja za date dugoročne kredite	<u>(449)</u>	<u>(805)</u>
	65	30
Kratkoročni krediti:		
AS Holding d.o.o. Tešanj (dospijeće u decembru 2020. godine)	2.540	-
AS Holding d.o.o. Tešanj (dospijeće u decembru 2019. godine)	414	-
<i>Kreditni dati povezanim pravnim licima:</i>		
Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik i AS Logistics d.o.o. Sarajevo (beskamatni krediti odobreni na period do godinu dana)	125	152
AS Holding d.o.o. Tešanj (dospijeće u januaru 2019. godine)	-	3.420
AS Holding d.o.o. Tešanj (dospijeće u decembru 2019. godine)	-	830
AC Food d.o.o. Velika Kladaša (dospijeće 4. novembra 2019. godine)	-	800
AS Holding d.o.o. Tešanj (dospijeće oktobar 2018. godine)	-	280
AS Holding d.o.o. Tešanj (dospijeće u aprilu 2019. godine)	-	50
AS Holding d.o.o. Tešanj (dospijeće novembar 2018. godine)	-	28
Sumnjiva i sporna potraživanja po datim kreditima	238	333
	<u>3.317</u>	<u>5.893</u>
Manje: Umanjenje vrijednosti potraživanja za date kratkoročne kredite	<u>(242)</u>	<u>(341)</u>
	3.075	5.552
	3.140	5.582

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

18. POTRAŽIVANJA ZA DATE KREDITE (NASTAVAK)

Tokom 2019. godine, kamatne stope na date kredite navedene u tabeli iznad bile su u rasponu od 3,00 do 3,10% godišnje.

Kretanje na umanjeњу vrijednosti za potraživanja po osnovu datih kredita može se prikazati kako slijedi:

	2019.	2018.
Stanje na 1. januar	1.146	1.072
Dodatno umanjeње uslijed prve primjene MSFI 9	-	74
Stanje na 1. januar (ponovo iskazano)	1.146	1.146
Smanjenje (Napomena 6.)	(455)	-
Stanje na 31. decembar	691	1.146

19. ZALIHE

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Sirovine i materijal	2.698	2.515
Gotovi proizvodi	1.919	1.354
Sitni inventar i rezervni dijelovi	1.205	938
Proizvodnja u toku	1.092	1.711
Roba	994	1.539
	7.908	8.057

20. POTRAŽIVANJA OD KUPACA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Potraživanja od kupaca	9.702	10.329
Potraživanja od kupaca – povezane strane	1.955	3.379
Sumnjiva i sporna potraživanja	3.005	3.105
<i>Manje: Obračunati rabati kupcima</i>	(656)	(162)
	14.006	16.651
Manje: Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca	(4.425)	(5.060)
	9.581	11.591

Prosječan period naplate potraživanja od prodaje je 71 dana (2018.: 62 dana).

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

20. POTRAŽIVANJA OD KUPACA (NASTAVAK)

Promjene na umanjeње vrijednosti potraživanja mogu se prikazati kako slijedi:

	2019.	2018.
Stanje na 1. januar	5.060	3.610
Dodatno umanjeње uslijed prve primjene MSFI 9	-	1.955
Stanje na 1. januar (ponovo iskazano)	-	5.565
Smanjenje (Napomena 6.)	(635)	(505)
Stanje na 31. decembar	4.425	5.060

21. OSTALA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Dati avansi	321	101
Potraživanja od zaposlenika	260	217
Unaprijed plaćeni troškovi	113	10
Akontacijá za porez na dobit	40	40
Potraživanja po cesiji	26	20
Potraživanja za PDV, neto	-	329
Ostala potraživanja	129	129
Sumnjiva i sporna potraživanja	1.807	1.816
	2.696	2.662
Manje: Umanjenje vrijednosti ostalih potraživanja	(1.807)	(1.816)
	889	834

Kretanje na umanjeњу vrijednosti ostalih potraživanja može se prikazati kako slijedi:

	2019.	2018.
Stanje na 1. januar	1.816	1.832
Naplaćena otpisana potraživanja (Napomena 6.)	(9)	(16)
Stanje na 31. decembar	1.807	1.816

22. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Novac na računima kod banaka, KM	156	168
Novac na računima kod banaka, strane valute	69	105
Blagajna	6	27
	231	300

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

23. VLASNIČKI KAPITAL

Kapital se sastoji od 5.093.364 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10 KM. Većinski vlasnik Društva je AS d.o.o. Jelah sa procentualnim učešćem od 92,64% i vrijednosti od 47.185 hiljada KM. Ostatak vlasničke strukture Društva čine ostala pravna i fizička lica za ukupnim procentualnim učešćem od 7,36% i iznosom od 3.749 hiljada KM.

24. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Dugoročni krediti:		
UniCredit Bank d.d. Mostar (dugoročni kredit, iznos ugovora 40.000.000 KM, datum dospjeća 1. februar 2025. godine)	27.039	32.272
Manje: Tekuće dospjeće dugoročnih kredita	(5.960)	(5.939)
	21.079	26.333
Kratkoročni krediti:		
Solana d.d. Tuzla (odobreni iznos 4.500.000 KM, datum dospjeća 31. decembra 2020. godine)	4.500	-
Vispak d.d. Visoko (odobreni iznos 3.000.000 KM, datum dospjeća 31. jula 2020. godine)	3.000	-
Vispak d.d. Visoko (odobreni iznos 3.000.000 KM, datum dospjeća 31. decembra 2020. godine)	1.760	-
UniCredit banka d.d. Mostar (odobreni iznos 1.100.000 KM, datum dospjeća 18. januar 2020. godine)	1.100	-
Teleperformance Germany S.a.r.l. & Co. KG (odobreni iznos 1.478.388 KM, datum dospjeća 16. februar 2021. godine)	841	1.492
ZIM d.d. Zenica (odobreni iznos 300.000 KM, datum dospjeća 30. januar 2020. godine)	300	-
ZIM d.d. Zenica (odobreni iznos 200.000 KM, datum dospjeća 30. januar 2020. godine)	200	-
UniCredit banka d.d. Mostar (odobreni iznos 1.100.000 KM, datum dospjeća 21. januar 2020. godine)	120	-
Swity d.o.o. Gradačac (odobreni iznos 3.100.000 KM, datum dospjeća 30. septembar 2020. godine)	100	-
UniCredit banka d.d. Mostar (odobreni iznos 4.000.000 KM, datum dospjeća 26. decembar 2019. godine)	-	4.000
UniCredit banka d.d. Mostar (odobreni iznos 2.000.000 KM, datum dospjeća 26. decembar 2019. godine)	-	2.000
UniCredit banka d.d. Mostar (odobreni iznos 1.100.000 KM, datum dospjeća 16. januar 2019. godine)	-	1.099
UniCredit banka d.d. Mostar (odobreni iznos 1.100.000 KM, datum dospjeća 17. januar 2019. godine)	-	1.099
UniCredit banka d.d. Mostar (odobreni iznos 1.100.000 KM, datum dospjeća 19. januar 2019. godine)	-	500
	11.921	10.190
Više: Tekuće dospjeće dugoročnih kredita	5.960	5.939
Obaveze po osnovu kamata	99	90
	17.980	16.219

Tokom 2019. godine, prosječne kamatne stope na dugoročne kredite bile su 3,85%, a na kratkoročne kredite unutar raspona od 2,1% do 3,50%.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

25. OBAVEZE PO FINANSIJSKOM NAJMU

	Minimalna plaćanja		Sadašnja vrijednost minimalnih plaćanja	
	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Obaveze po finansijskom najmu:				
- U roku od godine dana	487	487	431	409
- U drugoj godini	487	487	454	431
- Od treće uključujući i petu godinu	406	894	396	850
	<u>1.380</u>	<u>1.868</u>	<u>1.281</u>	<u>1.690</u>
Manje: budući finansijski rashodi	(99)	(178)	-	-
	<u>1.281</u>	<u>1.690</u>	<u>1.281</u>	<u>1.690</u>
Uključeno u finansijske izvještaje kao:				
- Kratkoročne obaveze	431	409		
- Dugoročne obaveze	<u>850</u>	<u>1.281</u>		
	<u>1.281</u>	<u>1.690</u>		

Društvo ima jedan aranžman finansijskog najma za zgradu u Bihaću u ulici Plješevićka b.b. Kamenica, ukupne površine 3.172 m², ukupne neto knjigovodstvene vrijednosti 3.916 hiljada KM (2018: 4.012 hiljada KM). Trajanje najma je 14 godina, dok kamatna stopa iznosi 6M EURIBOR + 2,7%.

26. OBAVEZE PO OPERATIVNOM NAJMU

	31. decembar 2019.
<i>Od čega:</i>	
Dugoročne obaveze	78
Kratkoročne obaveze	<u>18</u>
	<u>96</u>
<i>Analiza po dospijeću:</i>	
1. godina	18
2. godina	18
3. godina	14
4. godina	12
5. godina	12
Ostatak do dospijeća	<u>22</u>
	<u>96</u>

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

27. REZERVISANJA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Rezervisanja za sudske sporove	615	626
Rezervisanja za naknade zaposlenim	58	27
	673	653

Kretanja na rezervisanjima tokom godine mogu se prikazati kako slijedi:

	Sudski sporovi	Naknade zaposlenim	Ukupno
Stanje na 1. januar 2018.	695	26	721
Povećanja rezervisanja (Napomena 8.)	19	27	46
Smanjenje uslijed ponovnog mjerenja (Napomena 6.)	(19)	(3)	(22)
Smanjenje uslijed isplate	(69)	(23)	(92)
Stanje na 31. decembar 2018.	626	27	653
Povećanja rezervisanja (Napomena 8.)	58	53	111
Smanjenje uslijed ponovnog mjerenja (Napomena 6.)	(2)	-	(2)
Smanjenje uslijed isplate	(67)	(22)	(89)
Stanje na 31. decembar 2019.	615	58	673

28. OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Obaveze prema dobavljačima	7.700	6.456
Obaveze prema dobavljačima – povezane strane	577	2.112
	8.277	8.568

Prosječan period plaćanja obaveza prema dobavljačima bio je 75 dana (2018: 63 dana). Kamata se nije obračunavala u slučaju prekoračenja. Društvo nije ponudilo kolateral za kašnjenja u plaćanju.

29. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Obaveze za prema zaposlenim	1.353	1.048
Obaveze za poreze i doprinose	663	2.251
Obaveze prema državnim institucijama	581	530
Obaveze po osnovu PDV, neto	37	-
Ostale obaveze	251	320
	2.885	4.149

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

30. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA

U okviru redovnih poslovnih transakcija i po fer vrijednosti, a to je vrijednost dogovorena između Društva i povezanih strana, Društvo je imalo slijedeće transakcije sa povezanim stranama:

	Prihodi		Troškovi	
	2019.	2018.	2019.	2018.
AS d.o.o. Jelah Tešanj (većinski vlasnik)	2.192	1.841	2.078	2.533
Mlin i pekara d.d. Ljubače (zajednički krajnji vlasnik)	52	606	145	173
AC Food d.o.o. Velika Kladuša (zajednički krajnji vlasnik)	43	105	128	1.607
Sprind d.d. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	2.084	2.321	1.153	1.188
Vispak d.d. Visoko (zajednički krajnji vlasnik)	302	377	279	308
AS Holding d.o.o. Tešanj (zajednički krajnji vlasnik)	285	232	615	434
Mak Zara d.o.o. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	18	34	16	9
Fortitudo d.o.o. Travnik (zajednički krajnji vlasnik)	2	2	-	-
Svjetlostkomerc d.d. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	16	6	31	176
Napredak d.d. Tešanj (zajednički krajnji vlasnik)	-	-	16	5
Solana d.d. Tuzla (zajednički krajnji vlasnik)	1	-	1	-
P.Trade d.o.o. Sarajevo	20	-	2	-
Swity d.o.o. Gradačac	2	-	61	-
AS Logistics d.o.o. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	20	-	4	-
ZIM d.d. Zenica (zajednički krajnji vlasnik)	34	39	180	175
	5.071	5.563	4.709	6.608

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

30. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

Na kraju godine sljedeći iznosi obaveza prema, odnosno potraživanja od povezanih lica:

	Potraživanja		Obaveze	
	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
AC Food d.o.o. Velika Kladuša (zajednički krajnji vlasnik)	924	1.936	5	2
Sprind d.d. Sarajevo (zavisno društvo)	889	435	30	7
AS Holding d.o.o. Tešanj (zajednički krajnji vlasnik)	2.960	6.115	142	55
Mlin i pekara d.d. Ljubacé (zajednički krajnji vlasnik)	-	241	46	11
Gradska Pekara d.o.o. Novi Travnik (zavisno društvo)	-	199	16	16
Vispak d.d. Visoko (zajednički krajnji vlasnik)	5	15	4.834	109
Mak Zara d.o.o. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	40	39	1	2
AS Logistics d.o.o. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	41	48	-	-
AS d.o.o. Jelah Tešanj (većinski vlasnik)	68	-	197	179
Svjetlostkomerc d.d. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	1	-	1	52
Napredak d.d. Tešanj (zajednički krajnji vlasnik)	-	-	21	9
P. Trade d.o.o. Sarajevo	2	-	1	-
Solana d.d. Tuzla (zajednički krajnji vlasnik)	-	-	4.500	-
Swity d.o.o. Gradačac	-	-	129	-
ZIM d.d. Zenica (zajednički krajnji vlasnik)	-	-	515	166
	4.930	9.028	10.438	608

Naknade Upravi

Naknade članovima Uprave i osobama na ključnim rukovodećim položajima tokom godine bile su sljedeće:

	2019.	2018.
Bruto plate	221	87
Ostala primanja	2	2
	223	89

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

31. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

31.1 Upravljanje kapitalnim rizikom

Društvo upravlja kapitalom na način da omogući nastavak poslovanja i maksimizira povrat vlasnicima nalazeći optimalni odnos duga i kapitala. Struktura finansiranja Društva se sastoji od duga, koji uključuje primljene kredite (Napomena 24.), najmove (napomene 25. i 26.), te ukupnog kapitala Društva (kao što je predstavljeno u Izvještaju o promjenama na kapitalu).

31.1.1 Koeficijent zaduženosti

Uprava prati strukturu izvora finansiranja na mjesečnoj osnovi. Kao dio ovog praćenja, Uprava uzima u obzir trošak finansiranja i rizike povezane sa svakom od klasa izvora finansiranja.

Koeficijent zaduženosti na kraju godine može se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Dug	40.436	44.242
Novac i novčani ekvivalenti	(231)	(300)
<i>Neto dug</i>	<u>40.205</u>	<u>43.942</u>
Kapital	<u>33.250</u>	<u>32.487</u>
Neto koeficijent zaduženosti	<u>120,92%</u>	<u>135,26%</u>

31.2 Temeljne računovodstvene politike

Temeljne računovodstvene politike i procedure, uključujući kriterije za priznavanje i osnov za mjerenje za svaku kategoriju finansijske imovine i finansijskih obaveza, uključujući i osnovu po kojoj se priznaju povezani prihodi i rashodi objavljene su u Napomeni 3. uz ove finansijske izvještaje.

31.3 Kategorije finansijskih instrumenata

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Finansijska imovina		
Po amortiziranom trošku	<u>14.023</u>	<u>18.001</u>
	<u>14.023</u>	<u>18.001</u>
Finansijske obaveze		
Po amortiziranom trošku	<u>51.261</u>	<u>56.860</u>
	<u>51.261</u>	<u>56.860</u>

31.4 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom

Računovodstveni i finansijski odjel Društva pruža usluge operacijama, koordinira pristupom domaćem finansijskom tržištu, nadzire i upravlja finansijskim rizikom koji se odnosi na operacije Društva kroz interne izvještaje o riziku, koji analiziraju izloženost prema stepenu i veličini rizika. Ovi rizici uključuju tržišni rizik (uključujući valutni rizik i kamatni rizik), kreditni rizik, likvidni rizik i rizik novčanog toka kamatne stope.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

31. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

31.5 Tržišni rizik

Usljed svojih aktivnosti Društvo je primarno izloženo finansijskim rizicima promjena kurseva stranih valuta te promjena kamatnih stopa. Društvo ne posjeduje nikakve derivativne finansijske instrumente za upravljanje izloženošću riziku kamatnih stopa i stranih valuta.

31.6 Upravljanje valutnim rizikom

Društvo obavlja određene transakcije denominirane u EUR. Budući da je Konvertibilna marka (KM) vezana za EUR, Društvo nije izloženo riziku promjene EUR kursa.

Iznosi finansijske imovine i obaveza Društva denominiranih u stranoj valuti na datum izvještavanja mogu se prikazati kako slijedi:

(u hiljadama strane valute)	Imovina		Obaveze	
	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
EUR	882	799	922	1.346
USD	-	2	-	-

31.7 Upravljanje kamatnim rizikom

Društvo je izloženo kamatnom riziku budući da pozajmljuje sredstva i po fiksnim i po promjenljivim kamatnim stopama. Izloženost Društva kamatnim stopama na finansijska sredstva i finansijske obaveze su detaljno prikazane u odjeljku Upravljanje rizikom likvidnosti. Izloženost Društva kamatnim stopama na finansijska sredstva i finansijske obaveze su detaljno prikazane u odjeljku Upravljanje rizikom likvidnosti.

31.7.1 Analiza osjetljivosti na kamatne stope

Analize osjetljivosti promjene kamatnih stopa prikazane su na osnovu izloženosti kamatnim stopama za nederivativne finansijske instrumente na datum izvještajnog perioda. Analiza je pripremljena pod pretpostavkom da je nepodmireni iznos finansijskih instrumenata na datum izvještajnog perioda bio nepodmiren čitavu godinu. Koristi se 50 baznih poena (0,5%) umanjnja ili povećanja pri internom izvještavanju o riziku kamatnih stopa i ključnom osoblju Uprave i predstavlja procjenu uprave o razumno mogućim promjenama kamatnih stopa.

U slučaju povećanja, odnosno smanjenja kamatnih stopa za 50 baznih jedinica, a da su sve ostale varijable ostale nepromijenjene, neto rezultat za godinu koja je završila 31. decembra 2019. bi se smanjio / povećao za iznos od 161 hiljadu KM (2018.: 208 hiljada KM), po osnovu izloženosti kamatnom riziku.

31.8 Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik odnosi se na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze što će rezultirati finansijskim gubitkom Društva. Društvo je usvojilo politiku da posluje samo sa kreditno pouzdanim strankama i da obezbijedi dovoljno kolaterala, gdje se pokaže kao potrebno kao sredstvo za umanjnje rizika i finansijskih gubitaka.

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine prikazana u finansijskim izvještajima, umanjena za gubitke po osnovu umanjnja vrijednosti, predstavlja maksimalnu izloženost Društva kreditnom riziku bez uzimanja u obzir vrijednosti prikupljenih kolaterala.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

31. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

31.9 Upravljanje rizikom likvidnosti

Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti leži na Upravi Društva, koja izvršava svoje obaveze u skladu sa smjericama datim od strane Nadzornog odbora. Društvo je izgradilo odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti u skladu sa kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim potrebama za upravljanje likvidnošću. Društvo upravlja ovim rizikom održavanjem adekvatnih rezervi, finansiranjem putem banaka kao i ostalim izvorima finansiranja, time što konstantno nadgleda procijenjene i stvarne novčane tokove i uspoređuje profile dospjeća finansijske imovine i obaveza.

31.9.1 Tabele rizika likvidnosti i kamatne stope

Sljedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospjeća Društva za nederivativnu finansijsku imovinu. Tabela je načinjena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijske imovine uključujući i kamate na tu imovinu koje će biti zarađene osim na sredstva na koja Društvo očekuje da će se novčani tok pojaviti u drugom periodu.

Dospjeće za nederivativnu finansijsku imovinu

	Ponderisana prosječna efektivna kamatna stopa	Do mjesec dana	1 do 3 mjeseci	3 do 12 mjeseci	1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2019.							
Bez kamata	-	732	10.244	30	2	93	11.101
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	3,10%	250	516	2.363	-	-	3.129
		982	10.760	2.393	2	93	14.230
31. decembar 2018.							
Bez kamata	-	1.087	11.763	29	96	-	12.975
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	3,10%	4.979	50	-	-	-	5.029
		6.066	11.813	29	96	-	18.004

Sljedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospjeća Društva za nederivativne finansijske obaveze. Tabela je načinjena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijskih obaveza na osnovu najranijeg datuma na koji se od Društva može tražiti da plati.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

31. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

31.9 Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

31.9.1 Tabele rizika likvidnosti i kamatne stope (nastavak)

Dospijeće za nederivativne finansijske obaveze

	Ponderisana prosječna efektivna kamatna stopa	Do mjesec dana	1 do 3 mjeseci	3 do 12 mjeseci	1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2019.							
Bez kamata	-	1.890	8.809	-	126	-	10.825
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	2,97%	2.771	2.095	7.214	124	-	12.204
Instrumenti po promjenjivoj kamatnoj stopi	2,26%	538	1.553	4.261	26.911	875	34.138
		5.199	12.457	11.475	27.161	875	57.167
31. decembar 2018.							
Bez kamata	-	1.394	9.319	-	1.905	-	12.618
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	2,03%	3.270	1.140	5.131	463	-	10.004
Instrumenti po promjenjivoj kamatnoj stopi	2,36%	552	1.584	4.858	24.039	6.204	37.237
		5.216	12.043	9.989	26.407	6.204	59.859

32. PREUZETE OBAVEZE

Društvo je preuzelo 435 hiljadu KM obaveza u 2020. godini, koji se odnose na troškove zakupa prostorija i opreme.

33. POTENCIJALNE OBAVEZE

Na dan 31. decembra 2019. godine, protiv Društva su u toku pravni sporovi u ukupnom iznosu 1.092 hiljada KM (2018.: 1.218 hiljada KM) po osnovu tužbi zaposlenika i poslovnih partnera. Uprava smatra da ovi sudski sporovi uglavnom nemaju osnova. Za ukupno utuženi iznos sporova, Društvo je napravilo rezervisanja u iznosu od 615 hiljada KM (2018: 626 hiljada KM) - Napomena 27., na osnovu procjene za očekivane negativne ishode ovih sporova.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2019.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Brz razvoj epidemije virusa Covid-19 te njezin društveni i privredni učinak u Bosni i Hercegovini i svijetu može dovesti do potrebe za izmjenom pretpostavki i procjena, što za posljedicu može imati značajna usklađenja knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u sljedećoj finansijskoj godini. Konkretno, Uprava očekuje da će trenutna situacija utjecati na pretpostavke i procjene koje se primjenjuju za utvrđivanje imovine i obaveza na koje će se odraziti trenutna situacija te njihove knjigovodstvene vrijednosti. U ovom trenutku Uprava nije u stanju pouzdano procijeniti učinak s obzirom na to da se situacija mijenja iz dana u dan.

Društvo je u prvom i drugom kvartalu 2020. godine ostvarilo značajan rast obima poslovanja i prihoda s obzirom da je u periodu pandemije povećana potražnja za prehrambenim proizvodima a naročito osnovnim potrepštinama poput brašna. Imajući u vidu ugovorene uslove plaćanja sa kupcima i dobavljačima, likvidnost Društva u narednom periodu može biti blago narušena. Društvo je trenutno u pregovorima sa poslovnim bankama kako bi iskoristilo olakšice u pogledu vraćanja kreditnih sredstava.

Osim navedenog, između datuma bilansa i datuma odobrenja ovih finansijskih izvještaja nije bilo značajnih događaja koji zahtijevaju objavljivanje.

35. ODOBRAVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Finansijski izvještaji su odobreni od strane Uprave i potpisani za izdavanje dana 24. juna 2019. godine.

Boris Brković

Direktor

